

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-stopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

7. številu.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1894.

IV. leto.

Volilni shod v Idriji.

Velikonočni ponedeljek vršil se je v Idriji volilni shod, na katerem je poročal posl. dr. Ferjančič o svojem delovanju v državnem zboru. Dan shoda je bil sicer neugodno izbran, ker kmetje take dni ostajajo navadno radi doma, kljub temu se je pa zbralo na shodu nad 150 mož, mej temi zastopniki skoro vseh občin idrijskega okraja. Predsednikom je bil izvoljen gosp. Ivan Gruden, kateri je dal besedo g. poslancu, da poroča o svojem delovanju v državnem zboru.

G. dr. Ferjančič je povzel besedo in govoril tako-le: „Cenjeni volilci! Delavsko bralno društvo v Idriji me je počastilo s tem, da me je izbralo za častnega člana. Prišel sem se za to odlikovanje osebno zahvaliti. To priliko porabim pa tudi za to, da poročam o svojem delovanju v državnem zboru in se mi zdi to tembolj potrebno, ker je avstrijska notranja politika jako zmedena in je naravno, da v takih razmerah stopi poslanec mej svoje volilce in jim pové, kako in kje stoji v takem politično težavnem položaji. Imeli smo prej vlado grofa Taaffeja. Skozi 14 let bili so hudi boji. Liberalni Nemci,

kateri imajo po sedanjem volilnem redu preveliko moč in veliko več poslancev, kakor jim gre po številu nemškega prebivalstva, so se skozi 14 let zaletavali v vlado, a je niso zmajali, dokler jim žali Bog, niso prišli na pomoč konservativci. Slovenci smo podpirali Taaffejevo vlado, če prav smo ji morali očitati pri vsaki priliki, da s Slovenci ravna kakor mačeha. — Mi smo jo podpirali, vedoč, da za njo ne pride boljša, posebno če zasedejo tudi samo nekateri odločni levičarji ministerske sedeže. — Odkar pa je Taaffe odstopil, je nastal nejasen političen položaj. Prejšnja stalnost, katera se je kazala v tem, da je eden in isti minister skozi 14 let stal na krmilu, kar nima para v nobeni ustavni državi, spremenila se je v nestalnost in nič nas ne sme motiti, da se s koalicijo kažejo nekako mirni časi. To je samo na videz. Kriza od Taaffejevega odstopa še ni rešena in mir je le navidezen. Saj je pa to tudi naravno. Stopile so skupaj tri stranke, katerih dve tretje trpeti ne moreta in so osnovale koalicijo t. j. zvezo. Toda ta zveza se mi zdi dobra za toliko, da se državni voz spravi za jedno leto naprej, a

LISTEK.

V bolnišnici.

Predragi bralci! Jas Vas iskreno pozdravljam in upam, da ste vsi zdravi. Kar se mojega zdravja tiče, moram reči, da nisem zdrav. Ležim že kakih štirinajst dnej v bolnišnici. Ondan sem se prebladil, zato ker sem šel, ko nam je toča pobila, z raztrganimi črevlji pogledat, koliko je škode naredila. Tako sem se komaj dovlekel v B. . . ško bolnišnico. Sprejeli so me, in gospod zdravnik pravi, da je treba samo malo počitka in potú, potem da bode zopet vse v redu. Jaz tudi tako mislim; zdaj se že prav dobro počutim, tako, da morem Vam pisati to-le pismo.

Meni tu ugaja. Imam lepo, snažno posteljo, mizico pri glavi in po noči luč. Lahko čitam. V sobi smo štirje. Jaz, jeden vojak, neki delavec iz tovarne z mrzlico in potem star, prismojen črevljar z velikim turom na roki.

Kratkočasimo se včasih prav dobro. Stari vojak sedi cele dni in noči na postelji in kadi iz kratke pipice. Bil je menda povsod, v vsaki deželi na svetu in pripoveduje raznovrstne reči, — je odkritosrčen in dober mož. Predvčerajšnjim mu je poslala neka gospá nekoliko suhih klobas; dal mi je tudi, in jaz, kakor je človek včasih požrešen, snedel sem dve, in zdaj mi je zopet hujše. Toda — jaz z onim vojakom vkljub temu vendar rad govorim.

Včeraj popoldne je prišel gospod zdravnik in nas je „vizitiral“. Ko je prišel k črevljarju, rekel je, da si mora dati tur rezati. Črevljar pa je začel vpiti in kričati, da tega ne dovoli. Ali gospod zdravnik je poklical dva strežaja, ta sta ga držala, in zdravnik je rezal. Črevljar je vpil, kakor da bi mu kdo kožo s hrbta drl. Stari vojak je sedel na postelji, gledal črevljarja in sem ter tja pljunil na tla. Ko je zdravnik koačal in rano obvezal, oglesi se vojak:

nikakor za to, da bi iz te začasne zveze mogla nastati stalna zveza. V tej zvezi imamo na pr konservativne in liberalne Nemce. Prepad mej tema strankama je tolik, da se ne da premostiti. Glede šolske vzgoje, glede vsakovrstnih gospodarskih vprašanj, glede velikega socijalnega vprašanja težé konservativni Nemci in težimo mi z njimi na to, da se človeška družba uredi v smislu krščanskih načel, v zmislu Kristovega nauka: ljubljivega kakor sam sebe. Liberalni Nemci pa hočejo brezverstvo v šoli in v vseh človeških razmerah gospodstvo kapitala nad delom in priznavajo pravico delavca kateri koli vrste do boljšega gmotnega stanja, omike in politične pravice le v toliko, kolikor so v to prisiljeni. Taka zveza torej ne more trajati. Ta zveza se je tudi le začasno osnovala in sicer do te dobe, dokler se izvrši prememba volilne pravice. Prememba volilne pravice je postalo vprašanje, okoli katerega se suče vsa notranja avstrijska politika. — To vprašanje je nastalo kar iznenada in brez kaknega silnega zunanega pritiska. Imamo pač silne pritožbe proti sedanjí volilni pravici, pritožujemo se proti krivični sestavi volilnih okrajev in želimo vsaj tako zboljšati svoje stanje v okviru sedanjega volilnega reda. V državnem zboru bil je izročén samo mladočeški formuliran predlog principijelne važnosti, mereč na splošno jednako in neposredno volilno pravico, toda ta predlog se ni dosti uvaževal posebno zato, ker so ga Mladočehi stavili na svojo pest in ker nimajo moči, da bi zbornico prisilili, da ga reši. Šele Taaffejeva vlada prinesla je v zbor volilno reformo, s katero bi se v lice parlamenta silno spremenilo in bi posebno nemško-liberalna stranka izgubila celo vrsto okrajev, katere poseduje le po sedanjem krivičnem volilnem redu. V tem oziru je bil Taaffejev predlog slovenskim poslancem simpatičen, ker bi bil rešil nas in druge neznosnega pritiska od nemške strani. Vrjetno je, da je Taaffe hotel udariti po nemško-liberalni stranki, katera mu je ves čas njegovega vladanja težave delala in je bila naposled postala zapreka daljnega vladanja. — Ker bi z volilno reformo, kakor jo je hotel Taaffe, dobil

tudi delavski stan volilno pravico in svoje zastopnike, računala je vlada ob jednom na to, da zadovolji delavstvo, katero čedalje silneje zahteva volilno pravico. Toda vladin račun je bil napačen. Stranke so se uprle tej reformi in Taaffe s svojo vlado je moral odstopiti. Prišla je nova vlada s knezom Windischgrätzom na čelu. V tej so nekateri prejšnji ministri vstopili v ministerstvo pa tudi odločni in vplivni člani nemške levice. Poskus Taaffejev za spremembo volilne pravice pa je v javnosti napravil tako mogočen utis in obudil toliko željâ, da od tedaj mora vsaka vlada na to misliti, da se volilna pravica spremeni in razširi. V istini je nova vlada pri prvem nastopu izjavila, da ji bode prva skrb na novo uravnati volilno pravico, da pa do tiste dobe morajo mirovati vsa večja politična vprašanja. S tem pristavkom pritisnila je vlada nemški pečat na svojo izjavo. Mirovanje političnih vprašanj je v korist Nemcem, ki uživajo povsod predpravo in s tem pristavkom se je izreklo, da se ne dopušča, da bi se te nemške predpravo utesnjevale, če bi to tudi po zakonu in razmerah še tako opravičeno bilo. Slovenski poslanci vzeli smo izjavo nove vlade z nezakupnostjo na znanje. Za nas je nastalo vprašanje, ali naj od svoje strani odobrujemo mirovanje političnih vprašanj ali naj pritrđimo temu, da, dokler se uravna volilna reforma, molčimo o krivicah, ki se nam godé v šoli, v uradih in v javnem življenju, ali naj molčimo mi, ko bidejo naši rojaki na Koroškem, v Trstu, v Gorici krvavi boj za ljudsko šolo v maternem jeziku, ko se na srednjih šolah ne jemlje ozir na slovensko narodnost učencev, ko nam uradi le sem ter tje priznavajo nekoliko pravice do lastnega jezika, večinoma ga pa potiskajo v kot kakor jezik brezpravne mase. O tem vprašanju smo se slovenski poslanci razgovarjali precej potem, ko je bila vlada svoj program razvila. Bili smo vsi te misli, da ne moremo odobriti vladnega programa, vendar glede postopanja smo se razdvojili. Nekateri slovenski poslanci so pristopili koaliciji, vendar ne brezpogojno, ampak podpisali so se na resolucijo, da hočejo izstopiti iz koalicije,

„Gospod zdravnik, oprostite, da Vas kaj vprašam; ali znate to novo postavo, ki so jo nedavno skovali?“

Zdravnik odgovori: „Ne! kakšno postavo pa?“

„No, da smejo zdaj biti tudi črevljarji botri.“

„Kaj pa prej niso smeli?“

„Ne“, vrtel je vojak s staro glavo — „saj to tudi ni v redu, da smejo zdaj biti. Kako pa, prosim, more črevljar kot boter, ko ga duhovnik vpraša: „Ali se odrečeš hudiču?“ odgovoriti: „Odrečem!“ Kaj pa ne veste, da je hudič poglavar vseh črevljarjev?“

Zdravnik se je smejal in črevljar je skočil s postelje in ves razjezen je začel vpiti: „Tega jaz ne bodem trpel! Jaz sem pošten rokodellec. Imam svoj „Lehrbrief“ in mi črevljarji nismo nobeni hudiči! Jaz Vas bodem tožil! Jaz takega zmerjanja ne bodem prenašal! Mi črevljarji smo pošteni rokodelci, kakor mesarji in krojači! Oh, da so me moja mati — —!“ kričal je, letajoč po sobi.

„Glej, glej, saj ste vi že zdravi,“ čudil se je vojak.

Črevljar, zaslišavši to, zlezel je hitro v posteljo pod odejo in začel vnovič vzdihovati.

Vojak si je tlačil svojo pipico in obrnivši se k meni, reče: „Jaz takšnega neumnega stokanja in vzdihovanja ne morem slišati. Režejo mu tur, in on vpije, kakor bi ga konjederec sam drl. To sem jaz videl druge reči rezati in niso tako vpili. Takšna baba, kakor oni tam-le je — — eh, zastonj bi govoril!“

„In kje pa ste videli takšne reči?“ povprašal sem.

Vojak si je prižgal pipico in mahnil je z roko: „Hm, kje! Saj sem služil pod Radeckim! To je bil general! „Habt Acht! Presentirt!“ komandiral je in stegnil roko k glavi. „Ta bi bil Pruse naklestil!“ Ko je pred bojem rekel: „Otroci, zdaj bodemo molili! in potem komandiral, — oh, to je šlo!“

„Bog mu daj nebesa!“ oglasim se zopet.

„V nebesih je, v nebesih je!“ vpil je stari vojak navdušeno in oči so mu žarele. „Temu je Bog moral dati nebesa! Zmirom ko slišim svirati Radecky-marš, solze me polijó, — če tudi sem že star in plešast dedec.“

če vlada do razprave v proračunskem odseku ne dá poročta za ugodno rešitev naših narodnih teženj glede naučnega, pravosodnega in notranjega ministerstva. Drugi del slovenskih poslancev, mej katerimi sem tudi jaz, pa ni hotel stopiti v koalicijo, ker je bil tega prepričanja, da vlada glede na svoj program in na svojo sestavo ne bode dala tega poročta in ga celo dati ne more, ker kakor bi se ona v tem oziru zavezala, bi bil konec koalicije. Nemci bi jo zapustili. Očitano se nam je od neke strani, da smo se prenačili, da smo pretrgali vez s konservativnim klubom, toda moram reči, da dosedaj nismo imeli vzroka obžalovati svoj korak. S svojim izstopom, ki se je v domovini močno odobral, dokazali smo, da nikakor nismo kako slepo orodje v rokah vlade, kar se nam je tolikrat očitano, dokazali smo, da se znamo tudi na svoje noge postaviti. Vsled tega dobili so naši poslanci v koaliciji najedenkrat veliko važnost, treba jih je držati v njej posebno zaradi tega, ker je tudi grof Hohenwart, ki je mogočen steber koalicije, slovensk poslanec. Našim poslancem v koaliciji je bilo treba ustreči, da ji tudi oni ne obrnejo hrbta, kakor smo ji ga mi. Bližal se je čas prej omenjene razprave v proračunskem odseku in videlo se je, da se vprašanje celinega sistema suče okoli Slovencev. Ministri so stikali glave skupaj, naše težnje so danes znane vsem strankam in to je za nas ugodno. Mi si štejeemo v zaslugo, da smo s svojim korakom razmere tako napeljali, da so bili politični krogi prisiljeni, pečati se z našimi zadevami. Moje prepričanje je, da, če bi mi vsi šli v koalicijo, bi pred vsem one resolucije ne bilo, ki je danes gonilo za naše poslance v koaliciji, in če bi mi vsi v koaliciji še tako pretili s svojim izstopom, bi se ne verjelo, da v istini izstop izvršimo in zahtevalo bi se od nas, da se pokorimo vladni zatrditvi, da imajo mirovati politična vprašanja. Če bi pa zares izstopili, potem bi imeli še manj upanja, da bi se na nas oziralo. Tako pa so bili naši poslanci po navedeni resoluciji zavezani zahtevati izpolnitev naših teženj; žali Bog pa, da so naše težnje tako utesnili, da zahtevano ni v nikakem razmerju s tem, kar bi imeli po svoji zavezi zahtevati. Omejili so se na

to, zahtevati gimnazijo v Kranji in paralelke na spodnji gimnaziji ali samostojno spodnjo gimnazijo v Celji. Ali nimamo v naučni upravi nikakih drugih zahtev? Kje so druge gimnazije, kje slovenske ljudske šole osobito na Koroškem in Primorskem, za katere je bilo treba zahtevati poročta? In zakaj je naša koalicija molčala, ko se je razpravljalo notranje in pravosodno ministerstvo? Moral je dr. Gregorčič, ki ni član koalicije, v vseh teh ozirih svoj glas povzdigniti, sicer bi bilo videti, kakor da Slovenci nimamo drugih potreb, kakor gimnazijo v Kranji in paralelke ali spodnjo gimnazijo v Celji. Pa jaz nočem kamnja metati na koalicijo in vsakemu priznavam zaslugo, kdor nam kaj pribori. Tudi nimam nič proti temu, da se naše zahteve polagoma izpolnijo; toda to se je smelo pričakovati, da bi naša koalicija zahtevala vladno obljubo za vse naše skromne težnje in bi se za sedaj zadovoljila s prej omenjenima točkama. Pa še tem koncesijam, če jih smem tako imenovati, je pelin primešan. Za gimnazijo v Kranji bode morala nepremožna občina poslopje s stroški 100.000 gl. sezidati in ves čas za kurjavo skrbeti. Že prejšnja vlada je hotela oživotvoriti to gimnazijo in je zahtevala poleg tega, kar se zdaj zahteva, samo še 2000 gl. prispevka v gotovini. Koncesija s kranjsko gimnazijo je toraj teh 2000 gl. na leto. In malo drugače je s paralelkami oziroma spodnjo gimnazijo v Celji. Minister je sam izjavil, da je vlada prevzela zaveze prejšnje vlade; torej je morala že prejšnja vlada nameravati, da ustanovi paralelke v Celji. Če se pa pomisli, da je minister kmalo potem, ko je bil nam glede Celja tiste prijazne besede dal, neki deputaciji izjavil, da slovenske gimnazije v Celji ni pričakovati v bližnjem času, si ne moremo prikrivati, da sta še te dve koncesiji dvomljive vrednosti in nikakor po tem, da bi se naša koalicija lahko z njima ponašala. Koaliciji torej po vsej pravici lahko očitamo, da primerno ugodnega položaja nikakor ni izkoristila. Upati pa hočemo, da bodo slovenski člani koalicije, ko se ponovi budgetna razprava, svoje daljne zahteve stavili, če bode koalicija tako dolgo držala in da bodo pazili na to, da se gimnaziji v Kranji in Celji še letos otvorita. Zadržka ni nikacega. Če bi se

„Ali, kaj pa sem hotel pripovedovati?“

„Že vem! No, ko je bilo po boju, bil sem komandiran v bolnišnico. Bilo je tam bolnikov in ranjenih vojakov, da je bilo strah! Usmiljene sestre niso mogle vsega opravljati, mi vojaki smo jim pomagali. Čakajte no, kje pa je ta bolnišnica bila? Na Tirolskem je to menda bilo, — ako se ne motim, — eh, kaj pa pravim, na Tirolskem — Neuštift! da, v Neuštiftu je to bilo!“

„In kaj je tam bilo?“

„Počakajte in pustite me govoriti! Kaj pa morem vse na jedenkrat povedati? — Torej tam je bilo bolnikov, da je bilo strah! To vam je bilo stokanja in vzdihovanja! Duhovnik je hodil neprenehoma iz jedne sobe v drugo, tolažil in spovedoval. Vsak trenutek je nekdo umrl. Položili so ga v trugo, peljali na pokopališče, vrgli v jamo in trugo so zopet pripeljali nazaj, da bi noter položili družega. Ljuba duša, k temu je treba korajže! — Tako, zdaj pa, da ne pozabim svojega govora: ležal

je tam tudi neki dragonec s Češkega, imenoval se je Karol. — Kako se je pisal, tega pa ne vem več. Prosim Vas, kdo pa si more zapomniti! Človek toliko ljudi na tem svetu spozna — —“

Le dalje pripovedujte!“

„No menda si smem prižgati?“ mrmral je vojak in prižgal nalašč precej dolgo. „Oni Karol torej je imel roko precej razsekano! Neki laški „kerlc“ mu je presneto posvetil. Revež zvižal se je od bolečine, in ko so mu zdravniki rekli, da mu bodo odrezali roko, tresel se je na celem životu. Ali tam ne poznajo nobene šale. Vzeli so ga ajde! ž njim na mizo. Usmiljena sestra mu je božala lice, brisala pot, tolažila, pa vse zastonj: on je stokal, da se je človeku srcé krčilo. Že so ga hoteli k mizi privezati, da bi se ne mogel zganiti, — kar na jedenkrat začnejo ob treh zvonovi zvoniti. Bilo je to v petek. Dragonec pogleda usmiljeno sestro in vpraša: „Čemu pa zvonijo?“

čakalo z gimnazijo v Kranji tako dolgo, dokler je sezidano poslopje, bi se gimnazija za leto zopet odložila in razmere na Ljubljanski gimnaziji, na kateri je velika gneča, bi se ne olajšale. Rekel sem, če bode koalicija držala. Jako dvomim, da se to zgodi. Pri vsakem načelnem vprašanju se pojavi nasprotstvo strank, ki so v koaliciji. Tako nasprotstvo pokazalo se je tudi, ko je vlada pred nedavnim prijavila načrt novega volilnega reda. Tudi v tem načrtu se vidi, da igra nemška levica v ministerstvu na prve gosli. Strogo pazi na to, da se število njenih poslancev ne skrči in da ji iz nove volilne skupine, v kateri bi bili zastopani tudi delavci, prirastejo še nove moči. Grof Hohenwart se je sam uprl temu načrtu in naznanil svoj načrt. Nečem preiskavati ne jednega ne drugega načrta, samo to rečem, da nam ne ugaja nobeden teh načrtov. Slovenci in vsi konservativni elementi bi se silno pregrešili zoper koristi svojega naroda, če bi privolili v volilno reformo, po kateri bi si liberalni Nemci zavarovali prevlado nad drugimi strankami. Glavno naše vodilo bode moralo biti, privoliti samo v tako spremembo, s katero se sedanja uzurpirana moč levice stré. — Če se nemštvo, naj se nazivlja nacionarno ali liberalno, po volilni spremembi še utrdi, bilo bi to za nas po mnogih kronovinah razdeljene Slovence osodepolno. Ponemčevanju bi se ne bilo moč ustavljati in vse lepe ustavne pravice bile bi za nas le na papirji in mrtva črka. Od nekaj se je smatrala zjedinjena Slovenija za najboljšo sredstvo proti potujčevanju. Pri zjedinjeni Sloveniji mi je postati s par besedami. Očita se slovenskemu poslanstvu, da je popustilo ta idejal, kateri je na slovenskih taborih pred 25 leti tako razgreval slovenska srca. To očitje ni povsem opravičeno. Naši predniki so zahtevali zjedinjeno Slovenijo ne zmeneč se za težave, kako jo doseči. Treba bi bilo deliti kronovini Štajersko, Koroško. To se ne da lahko izvršiti. Kje naj se stavijo meje in kdo naj jih stavi? Danes, ko ne stojimo več na začetku ustavnega življenja, pač ne moremo prezirati teh težav. Naši predniki so nekako ho-

teli hišo začeti pri strehi zidati, sedanji rod pa računajoč z razmerami in težavami nastopil je nasprotno in jaz mislim pravilno pot. Najprej je treba tej stavbi gotovega in varnega temelja, treba je, da se slovensko ljudstvo povsod vzbudi, da si slovensko ljudstvo pribori pravice v šoli, v uradih, v javnem življenju. Treba je osobito tudi, da se slovensko ljudstvo gmotno na svoje noge postavi in od tujega kapitala osvobodi. Ko se vse to zgodi, potem bode morala nas državna uprava sama kakor skupaj spadajoče dele jednega telesa v šolstvu, v politični in justični upravi ter v vsakem javnem oziru združevati in nam prirejati vsakovrstne višje zavode v naši domovini, v naši sredini. To bode duševno zjedinjena Slovenija, kateri zna pri ugodnih razmerah slediti teritorialno zjedinjenje. Naj se dotaknem še par vprašanj, zadevajočih ravno ta idrijski okraj in njega prebivalstvo. Vsak okraj si prizadeva dandanes, da si pridobi železniško zvezo. V tem oziru ima idrijski okraj neugodno lego, vendar ni treba, da bi ostal še nadalje tako silno oddaljen od vsake železnice. Treba je pa, da se v tem oziru razmere pojasnijo. Najslabše je, kadar se okraji ogrevajo vsak za svojo železnico, navadno se potem nobenemu ne ugodijo, ker jeden zahteva pobija drugi. — Nekaj let sem, odkar se je prevedelo, da bi železnica čez Predil ne ugajala avstrijskemu prometu, da se da težavno in s prevelikimi stroški sezidati in da bi šla njena črta ob državni meji, kar bi ne ugajalo vojaškim potrebam, naglašala se je zveza Rudolfove sedaj drž. železnice od Loke na Divačo, od kjer že sedaj pelje čez Hernelje nova železnica v Trst. Zadnje čase je zahtevanje te železnice nekoliko pojenjalo, Deželni zbor kranjski, kateri je na predlog barona Schwegla 1886. l. z tehtnimi razlogi zagovarjal to železnico, se danes ne ogreva več toliko zanjo, in vendar se mora reči, da tisti razlogi, ki so veljali leta 1886., veljajo tudi še danes in mora se priznavati, da bi bila ta železnica največjemu delu volilnega okraja, katerega jaz zastopam, v korist. Ta železnica bi tudi za idrijski okraj imela olajšave. Ta železnica se danes po-

„Ob treh je“, rekla je sestra. „Danes je petek — veste? Ob tej uri je umrl Kristus za nas na križu. Prijatelj, bodite potrpežljivi in darujte mu svojo bolečino!“

Vojaka so solze polile. Vsedel se je po konci, vzel z desnico bolno levo roko, povzdignil jo in rekel, kakor v zamaknenosti: „Gospod in Zveličar, Jezus Kristus, jaz ti darujem to-le svojo bolno roko! Gospodje zdravniki, režite, jaz bodem tiho držal.“ Mi smo ga gledali, kakor kak čudež. Zvonovi v mestu so zvonili, zdravniki so rezali, in usmiljena sestra je molila. Ko je bilo vse končano, shranil je zdravnik, ki je rezal, svoje nožičke v torbo, ter ukazal drugim: „Zavežite!“ in obrnivši se, obrisal si je solze. Videč, da sem to zapazil, zarenčal je: „Kaj gledaš? Tam glej in uči se, kakšen mora biti vojak!“

Stari vojak je obmolnil in pozabil kaditi. Tudi črevljar je nehal vzdihovati, in delavec, ki je imel mrzlico, se je prekrizal in začel moliti. Meni se je zdélo, kakor da bi angelj mirú letel skozi bolnišnico. —

O sveta vera! kaj bi mi pozemeljski sinovi bili brez tebe!

Ti si luna jasna, ki raztrgavaš črne oblake in svetiš tožnemu popotniku na ozko stezo. Ti si lačnemu, kakor mana v puščavi, žejnemu kakor studenec v skali. Ti stojiš pri človeku v nevarnosti, kakor svetovalka, v boju kakor varuhinja, v boleznih kot usmiljena sestra in v smrtni uri angelj Božji. Ti prihajaš z dežem k nam na zemljo in z nami zopet proti nebu stopaš, kjer obstojiš kot lepa mavrica. Ti nas revne ljudi spreminjaš v otroke Božje in dediče nebeske.

O sveta vera, kaj bi mi pozemeljski sinovi bili brez tebe!? —

In ti, ljubi bralec, posnemaj izgled onega vojaka, daruj Bogu vse svoje križe in težave. S tem si bodeš svoje včasih težavno življenje olajšal in pridobil nebesa.

Iz češkega — Svečan.

bija z dvema drugima črtama. Z ono Javornika skozi bohinjsko dolino na Tolmin in dalje po Soški dolini in z ono iz Loke skozi poljansko dolino na Idrijo in Tolmin oziroma Sv. Lucijo na Gorico. Slednja črta bi seveda bila najugodnejša za Idrijo. Kar mene zadeva, moram seveda želeti, da se napravi taka železnica, ki koristi največjemu delu volilnega okraja. Drugo vprašanje je izboljšanje gmotnega stanja delavcev Idrijskega rudnika. — Že kakor mali dečak sem večkrat zahajal k svojim sorodnikom v prijazno Idrijo in že od tedaj imam utise o bednem stanju Idrijskih delavcev. Poučen sem se pred par leti natančneje o razmerah in sem o teh razmerah govoril v državnem zboru. Veselje in zadoščenje sem imel, ko sem izvedel, da še ni preteklo pol leta od mojega govora, in da je poljedelski minister odločil bedno stanje rudniških delavcev nekoliko izboljšati. Stavil sem primerne resolucije, katere je proračunski odsek vzel v pretres. Vlada je odseku poročala, v koliko je razmere izboljšala, — vendar pa se je odseku zdelo, da še ni toliko storila, kolikor bi bilo treba in je vladi naročila, da še dalje izboljša položaj rudniških delavcev. Dne 1. aprila 1892. je vlada vzprejela vse začasne rudniške delavce mej stalne. Mej temi so bili tudi taki, ki že mnogo let v rudniku služijo. Umestno bi bilo, da bi se tem stabiliziranim delavcem, če so v rudniku čez osem let delali, priznale tudi pravice do žita, pokojnine in druge ugodnosti. To se je pa odbilo in jaz bom pri priliki opozarjal na to krivico, da se odstrani. Z zvišanjem dne dne 1. aprila 1892. se je pa odpravila dobrot, katero so delavci uživali, ki so hišni posestniki, da so dobivali po znižani ceni les za stavbo iz eraričnega gozda. Reklo se je, da to prihaja na korist le nekaterim delavcem in da je to, kar jim na ta način odpade, povrneno z višjo dnino. — Pomislilo se ni, da so pri tem udeleženi tudi delavci, ki nimajo hiš. Hišni posestniki oddajajo v najem stanovanja svojim tovarišem in jim morajo torej, ker jih vzdrževanje poslopja več stane, stanovanje dražje računati. Tako se močno razširi krog onih, kateri so prizadeti pri tej prepovedi

lesa. — Še mnogo je drugih vprašanj, ki se tičejo delavstva in uverjeni bodite, da kolikor bode v moji moči, si bom prizadeval opozarjati na vse neprilike, vedoč, da z izboljšanjem stanja delavcev se izboljša tudi stanje Idrijskega meščanstva v obče.

Govor je bil vsprejet z jako veliko navdušenostjo in je obudil živahno odobravanje. Ko so se predložile potem nekatere peticije, prošnje in želje, izrekli so volilci soglasno svojemu poslancu „popolno zaupanje in iskreno zahvalo za njegovo trudapolno in neumorno državnozborsko delovanje in odločno zastopanje pravic in koristij Slovencev in njegovih volilcev.“ Ker se nato nikdo več ni oglasil k besedi, se je zahvalil g. predsednik gospodu poslancu in zaključil zborovanje s trikratnim Živio-klicem cesarju. Shodu volilcev je sledil ob 8. uri zabavni večer „Delavskega bralnega društva“, kojega prvim častnim članom je bil izvoljen o Božiči g. dr. A. Ferjančič. Ob določeni uri bil je zaseden že vsak kotiček obširnih društvenih prostorov, tako da poznejši došleci niso mogli dobiti mesta. Zbranih je bilo 200—250 članov, kateri so g. poslancu navdušeno pozdravljali. Tamburaši udarili so „Naprej“ in pevci so zapeli „Rudarsko“. Na to je poklonilo društvo svojemu častnemu članu krasno diplomo s primernim nagovorom. Vrsta navdušeno sprejetih zdravic v čast poslancu je potem sledila, kakor ona mestnega župana, predsednika bralnega, gasilnega in drugih društev ter društvenih članov, katerim se je slavljenec v prekrasnih besedah zahvaljeval. Društveni pevci so nam zapeli krasne zборе in vrli tamburaši so udarali pozno v noč z veliko dovršenostjo, dasi se vadijo jedva pol leta. Radost in veselje je vladalo splošno, le žal, da je tako kmalu prišel čas, ko se je bilo treba ločiti od g. poslancu. Z oduševljenostjo smo se poslovili od njega v nadi, da se kmalu zopet vidimo, in s hvaležnostjo, da nas je počastil s svojim pohodom ter s tem mnogo pripomogel k zavednosti našega ljudstva. Hvala njemu in vsem, ki so kaj pripomogli k sijajnemu izidu tega pomembnega dne.

Ne v Ameriko!

Že večkrat smo opozarjali naše rojake na veliko gospodarsko stisko, ki je nastala v Združenih državah. Največ škode imajo po tej stiski delavci, a vzlic temu silijo naši ljudje še vedno v Ameriko, prav kakor bi bila to obljubljen dežela. V Novem Jorku izhajajoči slovenski list „Glas Naroda“, ki je o ameriških razmerah jako dobro poučen in ki je doslej dokazal, da mu ni samo večna sreča, ampak tudi časno blagostanje slovenskih delavcev zlasti v Ameriki pri srci, objavil je v zadnji številki svarilen članek, ki se glasi:

Ponižno prošnje imamo in to iz domo- in rodoljubja do slovenskih listov v nam toliko ljubljene domovine slovenski. Pišite sedaj onstran velicega oceana, da naj ne hodijo Slovenci v Ameriko. Prosimo tudi prečastito

duhovščino, da naj pove našim rojakom, da tu ni nič. Po Ameriki tava in čaka na stotisoče ljudij raznih narodnostij in delavci vsakovrstnih strok. Rudokopi in livarne v Koloradi počivajo, ker je cena srebru toliko padla, da se pridelovanje ne izplača več; v premogokopih po Pennsylvanniji in drugih državah so delavcem zaslužek znižali, da o prihranitvi niti govora ni. Malo katera podjetja delajo pri prejšnji plači, začelo se bode pač delati, ko sneg skopne, skrajni čas je tudi, ali na to čaka že tisoče in tisoče rok, katere že po več mesecev delale niso; zaslužek znižuje vsaka tovarna in podjetje in to znatno. Po New Yorku in Chicagi pohaja nad 100.000 ljudij. Pri javnih delih, katera so namenjena v pomoč brezposelnim ljudem, cvete kornupcija in ubogi delavci dobé komaj ostanke,

itak bogati podjetniki pa debelé. Po nekaterih rudokopih za železo niti jeden dolar na dan ne plačujejo.

Vemo, da marsikaterega Slovenca pomladansko solnce zablja, da bi dom zapustil, toda v Ameriko nikar, če tudi kak rojak domu piše, da je „boljše“, ne sem, ker nima poroka, kako dolgo bode delo trajalo. Predno pridemo v Ameriki v boljši položaj po tej neznosni stiski, potreba bode par let in marsikak štrajk.

Politični pregled.

Dné 3. t. m. sešel se je **državni zbor** na novo zasedanje, ki bode trajalo do konca meseca maja. Rešil bode v tem času državni proračun in nekatere druge predloge, s vprašanjem o premembi volilnega reda pa se ne bode bavil, ker pride to šele na jesen na vrsto. Koncem maja se ima zasedanje končati, začetkom junija pa se snideta delegaciji in sicer letos zopet v Pešti. — O Veliki noči zborovali so na Dunaji odposlanci raznih socijalističnih društev in so sklenili, da bodo vsi delavci ustavili delo, kadar se bode reševalo vprašanje o volilni premembi, seveda le če bi je hotela vlada rešiti v zmislu, ki je delavcem neugoden. — Na **Hrvatskem** dobili so novega nadškofa. Čakali so nanj tri leta. Vlada madjarska je hotela Hrvatom usiliti svojega moža za nadškofa, ali papež tega ni privolil in tako je končno bil imenovan škof Senjski dr. Posilović za Zagrebškega nadškofa. Posilović je vzgleden duhovnik in pošten Hrvat. — Na **Ogerskem** so bile te dni velikanske homatije. V Turinu je bil namreč umrl Kossuth, madjarski puntar, ki je leta 1848. in 1849. vodil madjarsko revolucijo. Prepeljali so ga na Ogersko in tam s tako slovesnostjo pokopali,

Še jedenkrat ponovimo našo prošnjo: odsvetujte vsakemu v Ameriko, da se ne bode kesal, ko bode prepozno. Tudi mora vsakdo pri izkrcanju denar pokazati in če izseljevalnemu komisarju svota ne zadostuje, zavrnejo ga. Nismo nič pretirali, položaj je res žalosten, da, neznosni!

kakor da je bil kak cesar. Pri teh slovesnostih se je pokazalo, da navdaja Madjare še vedno tisti duh, kakor l. 1849., ko so se bili spuntali, pa vendar imajo sedaj prvo besedo v celi državi. Pač žalostno! — V **Srbiji** je bivši kralj in pravi gospodar v tej nesrečni deželi odslovlil ministerstvo in postavil svojega najvernejšega privrženca Nikolajeviča na čelo novi vladi. To je znamenje, da misli začeti boj zoper tisto stranko, ki ima na svoji strani ves narod in torej boj zoper narod. Če v tem boju propade, ga ne bo nihče obžaloval. — Na **Italijanskem** se bavi državni zbor z davčnimi predlogami vlade in ker se kaže, da jih ne vzprejme, ni dvoma, da pride do novih volitev. Poslanci zahtevajo, naj se vojska zmanjša, kralj pa tega ne dopusti — in iz tega izvira ves upor. — Na **Angleškem** je vlada začela državo decentralizovati, to je, izrekla se je za to, naj bi vsaka posamezna dežela reševala svoje domače zadeve. Pri nas se pa vlada temu z vso silo ustavlja. — V južni **Ameriki** je skoro v vsaki državi kaka revolucija. Kakor se punt uduši v jedni, že nastane v drugi.

Dopisi.

Iz Jelovca, 25. marca. [Izv. dop.] Gosp. dopisnik iz Sodražice se je v „Rodoljubu“ št. 6 ob naši vasi izpotikal. Kaj ga je do tega napotilo, to mi je nerazumljivo. Gosp. dopisnik mej drugim daje hvalo gosp. Pakiž-u in gosp. Drobniču češ, da sta se veliko trudila za novo cesto, ki se ima iz Sodražice na Hrib graditi. Jaz proti temu hvaljenju nimam sicer nič oporekati, kajti tudi jaz priznavam zasluge rečenih mož, vendar pa moram odločno grajati gosp. dopisnikovo postopanje v tem, ker se iz kmetskih občincev vasi Jelovica in Globelja norčuje. Ko bi gosp. dopisnik o stvari resnično kaj pojma imel, gotovo bi se nad Jelovškimi in Globeljskimi možmi ne spotikal, kajti jaz lahko vestno rečem in trdim, da davkoplačevalci iz tukajšnje vasi, ki štejejo komaj 12 hiš. št. so veliko več za olepšavo Sodraškega trga žrtvovali, kakor pa Sodražki trzanje, ki štejejo čez 120 hiš. št. — za vas Jelovec tako rečeno „Jelovško mesto“. Jaz gosp. dopisniku tedaj dam prijateljski nasvet ta, da v prihodnje,

kadar bode kaj dopisoval, naj bode bolj resnicoljuben ter se natančno pouči o lokalnih okolščinah, da brez potrebe ne bode smešil samega sebe in druge mirne ljudi. Nas občince iz Jelovice in Globelji ne peče vest niti najmanj in nam ne očita, da bi bili kaj takega storili, kar bi dalo povod, o nas po svetu trositi neresnične vesti.

Primož Maršiš, posestnik.

Iz Črnomlja, 30. marca. [Izv. dop.] (O bodoči železnici.) Ali smo res Belokranjci podobni ovcam brez pastirja? Ali sme res gospod Šlezinger-Gorjani jedini odločevati o bodoči železnici? Izjava skoro vseh bolokranjskih občin sodnega okraja Črnomelj, da bi se železnica trasirala v obližju premogokopov, ki bi dajali delavnemu ljudstvu zasluzka, železničnemu podjetju trajne voznine, kaže se brez vsakega uspeha, kajti mi le obračamo, gospod Šlezinger pa sam obrne po svoje. Po sedanjem trasiranju odstranjeno bi bilo mesto Črnomelj popolnom iz železniške bližine, vsled katere bi izgubilo ves

zunanji promet; še bolj, kakor ga bo Rudolfovo s svojo bršlinsko postajo; premogokopov ni možno na podlagi te trase zvezati z železnico in železniški tir zvijsal se bode po neobljudenih stelnikih. Nam je do tega, da se Beli Krajini z železnico pomaga; zaslužka treba hirajočemu ljudstvu! Poleg vseh pridelkov za izvoz je premog največje važnosti, jedini, ki bi narod gmotno podprl. Kje tiči uzrok, da se velikanska zaloga premoga ignorira, ko vender vidimo, da se v družih krajih cení kot bogastvo dež-le. Premog, ki leži mrtev vsled nebriznosti necega Dunajskega društva, ne sme se v bodoče več prezreti in to tem manj, ker za gotovo vemo, da bi se koj pričelo s kopanjem, ako bi bila le mogoča konkurenca z drugim premogom, prevažanim po železnici. Kako gosp. Šlezinger samolastno postopa, vidi se iz tega, da niso niti vsi koncesionarji popolnem poučeni o njegovih železniških namerah. Dežela kranjska dala bode 4000 gld. prispevka za trasiranje. Nima li dežela besede govoriti v tej zadevi? Je li deželni zbor kranjski votiral 4000 gld. gospodu Šlezingerju, da si bode trasiral železnico skoz svoje šume? Ali deželni zbor sploh ni preciziral svojega stališča glede projektiranja? Je li Belokranjci, od nekdanj deželani, ne plačujemo vsaj toliko davka kot gospod Šlezinger? Je li razmerje 30.000 duš jednako 1 glede osebnega prometa? Zakaj se ni vzelo državnih inženjerjev za trasiranje namesto onih zasebne firme? Na ljubo gospodu Šlezinger-Gorjaniju bila bi železniška proga za 24 kilometrov daljša, kakor je mogoče zvršiti jo, a za Belo Krajino bilo bi 8 kilometrov daljše proge odveč. Kratko in malo, mogočni gospod Šlezinger ne posluša ugovorov naroda, ne ozira se na naše želje, z jedno besedo, govori se krog in krog: „gospod Šlezinger trasira železnico sebi“ in drugi ga podpirajo — zakaj, tega ne vemo, gotovo pa ne zato, da bi narodu koristili. Naš namen, radi katerega pišemo te vrstice, je jedino ta, pravočasno opozoriti merodajnejše kroge na velevažno podjetje s toplo prošnjo, da posežejo v stvar in govore svojo besedo. Naj podpirajo prizadete občine, ki so podpisale to le prošnjo: Slavni centralni zajedno koncesionarski odbor za gradenje Belokranjskih železnic v Rudolfovem. Uvažujé ugoden trenutek, ko se ima pričeti trasiranje Belokranjskih železnic, sklenil je mestni občinski odbor v Črnomlju po natančnem, vse-

stranskem prevdarku in posvetovanji v seji dnè 12. marca jednoglasno, prijaviti pravočasno svojo prošnjo sl. centralnemu odboru, ki se glasi: Projektovana železnica šla naj bi iz Gabra mimo Palčivrha, Doblíč poleg Kvasice mimo premogokopov v Črnomelj, kjer naj bi bila postaja v obližji mesta na severni strani ob „Derbičevi cesti“. 1. S tako progo zvezani bi bili najbolj obljudeni kraji belokranjski črnomaljskega sodnega okraja. 2. Pritegnila bi se železnici poljanska dolina, ki sedaj gravituje na Vrbovsko in Kočevje. 3. Velika občina Vinica, Vrh in cela Dragatuška župa nagnila bi se od Karlovca na nameravano železnico, ker bi jim bilo veliko bližje. 4. Vse važnosti za prospeh Bele Krajine pa so bogati premogokopi v slučaju da se om goči kopanje premoga. To pa je jedino mogoče, ako železniška proga pasira premogokop, ker drugače bi se morali delati dragi dovozni tiri, ali bi se pa moral premog prevažati, kar bi vsako konkurenco uničilo. 5. S premogom bi tudi železnično podjetje imelo reden dohodek. 6. Ker mesto Črnomelj pričakuje kaj uspeha od železnice in ker zavisi bodočnost Črnomlja od lege kolodvora, spoznalo se je, da bi le oni kolodvor ustrezal prebivalstvu in mestu, ki bil v obližji mesta Črnomlja na severni strani ob „Derbičevi cesti“. Ako bi bil kolodvor predaleč zunaj, nastala bi kmalu tam nova vas in Črnomelj bi bil zapuščen. Slavni centralni koncesionarski odbor prosi se tedaj najuljudneje v interesu vsega prebivalstva in mesta Črnomelj, ozirati se na našo prošnjo, ji ugoditi in inženirjem ukazati, da se zgoraj navedena proga trasira. Mestna občina Črnomelj, dnè 12. marca 1894. A. Lackner l. r. Za občino Adlešice: Niko Dragoš l. r. Za občino Vinico: Jure Berkopec l. r., Peter Malić l. r., Peter Balkovec l. r. Za občino Vrh: Ivan Madronič l. r. Za občino Tančagora: Štefan Klobučar l. r., Juro Matković l. r. Za občino Planina: Johann Rom l. r. Za občino Dragatuš: Miha Mušić l. r. Za občino Doblíč: Vertin l. r., Josef Hrella l. r. Za občino Petrovavas: Ivec l. r., župan. Za občino Tribučce: Matija Janković l. r., Vranešić l. r. Za občino Butoraj: Simonič l. r. Za občino Kot: Kolar l. r., župan. Za občino Loka: Janez Bohte l. r. Za občino Vinivrh: S. Pečaver l. r. Za občino Palčivrh: Johann Majerle l. r. Za občino Poljane: Jože Bižal l. r., župan.

Slovenske in slovanske vesti.

(Marija Murnik-ova. †) Nenadomestljiva izguba zadela je zopet slovenski narod. Dne 20. marca v jutro ob polu drugi uri zatisnila je oči za vekomaj gospa Marija Murnikova, soproga ces. svetnika gosp. Murnika. Nehalo je biti blago srce, ki je vedno gorelo za mili naš narod. Umrla je žena, ki si je za probudo slovenskega naroda pridobila velikih zaslug. Rodila se je gospa Murnikova dne 20. oktobra leta 1845. v Ljubljani. Oče njen bil je lansko poletje umrli vrli rodoljub gospod

Ivan Horak, hišni posestnik v Ljubljani. Mati ji je umrla v 32. letu svoje starosti dne 20. maja 1850. leta. Dne 1. junija 1870. leta poročila se je pokojnica z gospodom Ivanom Murnikom, ces. svetnikom v Ljubljani. Zbolel je koncem novembra meseca, in se preselila po zelo dolgem trpljenji v boljši svet. Ob krsti njeni tuguje poleg soproga in sorodnikov ves narod slovenski, katerega vzorna, odlična hči je bila pokojnica. Spomin nje ostane večer!

(**Zaupnica grofu Hohewartu.**) Naši bralci se gotovo še spominjajo nezaupnice, katero so neodvisni gorenjski volilci iz radovljiškega okraja poslali svojemu poslancu grofu Hohewartu. Ta nezaupnica ni pustila mirno spati tiste, ki kljubujejo vsaki, še tako koristni stvari, če so jo le storili „radikalci“ in hitro so naročili gorenjskim župnikom, naj naberejo podpise na zaupnico. V tej zaupnici se zahvaljujejo grofu Hohewartu, da je skušal potegniti slovenski narod nemškimi liberalcem pod nož in ga proslavljajo, ker je skoval koalicio, to je zvezo katoličanov z judi in brezverci, torej to, kar so prav ti župniki vedno proglašali kot pogubo. S slovenskimi „liberalci“ se ti gospodje nečejo družiti, z nemškimi judi, framazoni in brezverci pa so zdaj najboljši prijatelji in izrekajo tistemu, ki je to zvezo skoval, še svojo zahvalo s posebno zaupnico. Živeli ti vrli katoliški narodnjaki! Kaj si moremo lepšega misliti, kakor katoliškega duhovnika, ki hodi roko v roki z judi in brezverci? Mi seveda v taki družbi ne maramo biti.

(**Novi notarji.**) Notarski kandidat v Novem Mestu g. J. Bežan je imenovan notarjem v Senožečah; notarski kandidat v Celji g. I. Vehovar notarjem v Cerknici; notarski kandidat v Ljubljani g. dr. Ig. Kotnik notarjem v Tolminu; notar v Ajdovščini g. dr. A. Balaban, ki zna le za silo slovenski, je premeščen v Sežano; notar v Borovljah na Koroškem, g. dr. Reidinger, ki slovenskega jezika skoro nič ne zna, pa v Maribor.

(**Potrjena volitev.**) Trgovinski minister je potrdil volitev gosp. Ivana Perdan-a predsednikom in gosp. Antona Kleina podpredsednikom trgovinske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(**Pouk o ribogojstvu.**) Poljedelsko ministerstvo je odobrilo načrt za pouk o ribogojstvu, ki ga namerava prirediti kranjska kmetijska družba tekom poletja na Studencu. Dovolilo je v to svrhu državno podporo 300 gld.

(**Nemško-slovenske železniške tiskovine**) so se uvedle namestu dosedanjih izključno nemških na postaji južne železnice v Ljubljani. Tako je prav in bi moralo biti na vseh postajah na slovenski zemlji.

(**Znižane tovarne tarife**) za prevažanje lesa od postaj Dolenjske železnice do Trsta je uvedlo ravnateljstvo državnih železnic. Jednako znižanje se namerava uvesti tudi za prevažanje žganega oglja v vagonih. Tudi za rudarsko lesovje, ki se prevažava v Trbovlje, Hrastnik

in Zagorje, veljajo znižane tarife. Gledé znižanih tarifov za prevažanje lesa do Kormina se še vrše dogovori z južno železnico.

(**Razni pečati.**) Zadnjič smo navedli celo vrsto poštних uradov, ki imajo ali rabijo še vedno samonemške pečate. Mislili smo, da bode naša takratna prošnja imela kaj uspeha. Prevarili smo se. Ostalo je vse, kakor je bilo. Mej tem izvedeli smo še za nekaj novih pošt, ki rabijo samonemške pečate. Take pošte so v Fužinah na Gorenjskem, v Žireh, v Ajdovščini in v starodavnem Kranju. Poštni urad v Kranji ima sicer dvojezični pečat, rabi pa prav pogostoma samo nemškega. Saj smo Slovenci potrpežljivi bolj kakor ovce. Pa tudi pri državni železnici in sicer na progi Trbiž-Ljubljana se rabijo v novjšem času samonemški pečati, dasi teče železnica po slovenskih tleh in dasi se je baje tudi že zahtevalo dvojezičnih pečatov. V očigled temu, za naš narod žaljivemu postopanju bi pač prosili naše državne poslance, da bi na pristojnem mestu spregovorili kako resno besedo.

(**„Il Diritto Croato“**), vrli zagovornik isterskih Slovanov, ki je dozdej izhajal v Pulji, se preseli v Trst. Prihodnja številka izide še le dne 10. aprila.

(**Naši politični uradniki.**) Pri politični upravi na Kranjskem je bilo zadnji čas imenovanih več novih uradnikov, nekateri že službujoči pa so bili postavljeni na višja mesta. Izmej dotičnikov ni nobeden slovenskega jezika toliko zmožen, da bi mogel v njem uradovati, pač pa so se prezrli trije drugi izvrstni in tudi slovenskega jezika povsem zmožni uradniki, najbrž ker se v njihovih žilah ne pretaka plemiška kri in ker so slovenske narodnosti.

(**Politična poštenost naših nasprotnikov.**) Sredi meseca februarja javljali so listi, da je voditelj koroških Slovencev župnik Einspieler dobival od slovanskega dobrodelnega društva v Petrogradu denarno podporo, ker je razširjeval pravoslavno vero mej koroškimi Slovenci in v drugih slovenskih deželah. Nemški listi so to posneli iz poljskega lista „Czas“, ki se je skliceval na svojega dopisnika v Petrogradu, ta pa zopet na letno poročilo dobrodelnega društva. „Czas“ je prinesel to vest dné 11. februarja, občni zbor rečenega društva pa se je vršil šele dné 27. februarja. Iz tega je vidno, da je bila dotična vest grda laž, za kakeršno so sposobni samo nemški nasprotniki Einspielerjevi. Fej jim bodi!

Razne vesti.

(**Dvanajst starčkov**), katerim je Ljubljanski škof veliki četrtek umival noge, so bili skupaj stari 899 let. Bili so nastopni: Jančar 88 let, Pečnik 84, Tonija 83, Verhovec 80, Velkovrh 77, Škerlj 72, Karfol 71, Kopač 71, Mrzlikar 71, Urbinc 70, Slabič 69 in Snoj 63 let.

(**S Pivke**) se nam piše: V nedeljo dné 18. m. m. pustila je brezskrbna mati v vasi Bač, Kneške občine 5letnega otroka brez varstva doma pri odprtem ognjišču. Otrok je prišel blizu tleče žrjavice, unela se mu je obleka in opeknel se je tako, da je isti dan umrl.

(**Nova sirarnica**) prične delovati to pomlad v Rovtahn nad Logatcem. Zanimanje zanjo je povsod živahno. Na ondotne kmetijske podružnice drevesnici, ki obsega blizu dva orala in je kaj lično ograjena, jelo se bode ta mesec nadaljevati z nasadi in drugim potrebnim delom. Ker leži drevesnica na kaj srečno izbranem svetu, bo brezdvomno dobro uspevala.

(**Iz Ihana**) se nam poroča: Grozna nesreča pripetila se je dne 30. marca. Posestnik Ferdinand Vavpotič, po domače Jakopič iz Ihana vozil je omenjeni dan zvečer

deske iz Radomelj. Dirjaje po cesti skozi Šumberg pravnice se voz. Jakopič pade pod voz, nanj pa 4 cm. debele deske in ga takoj usmrte. Zapustil je vdovo in šestero otrok.

(Kraška okapnica sredi furlanske nižine.) Kakor poročajo listi, našel je pes, ki je zajca podil, dosedaj neznan vilenico z lepimi kapniki pod neznatnim Medejskim gričem in sicer na njegovi severni strani blizu vasi Borjnjan (Borgnano), južno od Kormina. Omenjeni grič je kraške tvorbe in torej ni nič čudnega, da se nahaja tudi v njem okapnica.

(Čuden dvoboj.) V Kloštaru na Hrvatskem domislila sta si prijatelja Martin J. in Gjuro J., ko sta se dobro napila, da poskusita v dvoboju s pestmi svojo telesno moč. Kmalu pa sta se, razgreta od vina, popolnoma stepala in je v togoti Martin odgriznil Gjuri nos, ta pa prvemu dva prsta.

(Drzen roparski napad v Zagrebu.) Oni teden po noči napadla sta dva neznana lopova vodjo glavne zaloge soli v Zagrebu, ko se je okolo polnoči vračal domu. Počakala sta ga v veži, ker so hišna vrata bila odprta, mu zamašila usta, da ni mogel klicati na pomoč in zahtevala ključe od blagajnice. Napadenec se je sicer obotavljal, ko sta ga pa lopova vlekla v pisarno in ga začela s palico biti po glavi, dal jima je ključe. Lopova sta ga zvezala, da se ni mogel ganiti in odnesla 20.000 gl. Pozneje je vodja, ki je bil ves omamljen od udarcev in od strahu, klical na pomoč, toda nihče ga ni čul, šele zjutraj so ga našli. Lopova sta bila dobro oblečena mestna človeka, o katerih pa do zdaj še ni sledu.

(Mišja nadloga v Rusiji.) V vseh vaseh gubernije Marijopolske v južni Rusiji je toliko mišij, da se jih ljudje ne morejo ubraniti. Te nadležne pritepenke zgrižejo vse, kar jim le pride pod zobe. Iz početka so mački davili miš prav marljivo, a vse to ni nič pomagalo; tudi mački so opešali in se čestokrat vidi, da mačka mirno gleda, kako miši rojijo po sobah. Najhuje je po noči, ko ljudje nimajo miru niti v posteljah. V nastavljene mišnice tudi ne morejo poloviti vseh mišij in se rešiti te nadloge.

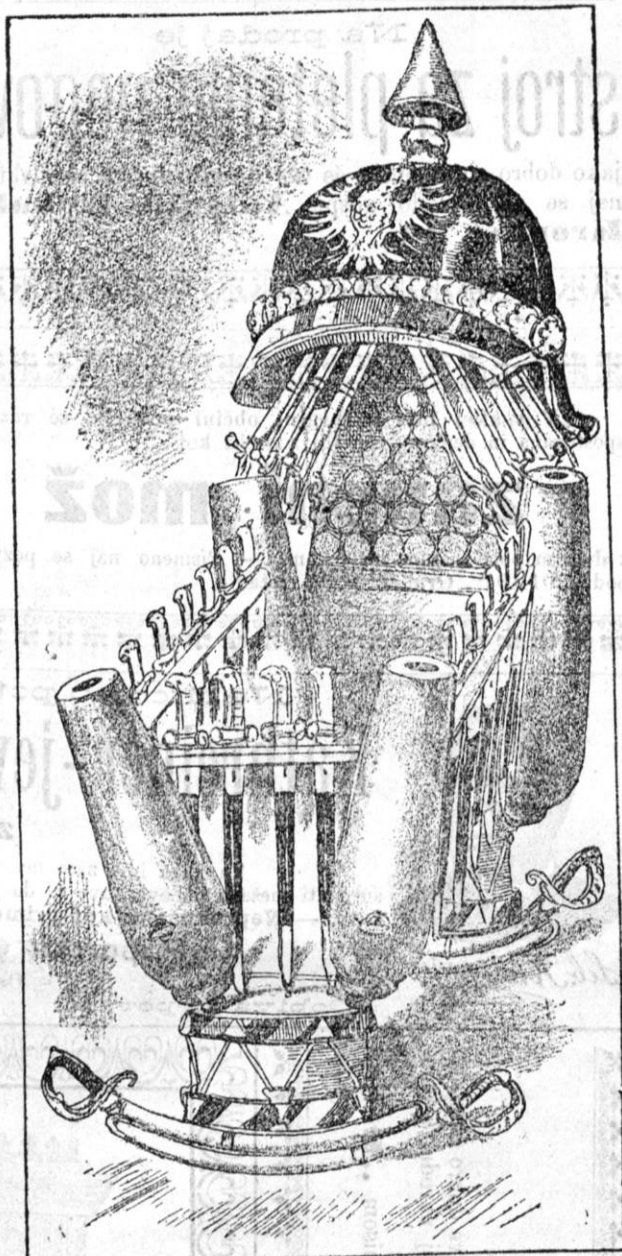
(Čudna poroka.) V Visnici blizu Belega Grada ni hotel poročiti tamošnji pop neke dvojice, ker sta ženina in nevesta imela istega krstnega botra, kar je po odredbah pravoslavne vere zakonski zadržek. Ko je razburjeni ženin pretil popu, da ga ubije, ako ga ne poroči, pobegnil je pop in ga ni bilo več najti. Svatje so potem odšli v slovesnem sprevedu v cerkev, kjer je neki kmet pred oltarjem izvršil poroko. Na ta način poročena živita zdaj kot mož in žena. Po predlogu metropolita se je pričela proti vsem, ki so se udeležili te poroke, preiskava zaradi motenja vere.

(Samomor milijonarja čudaka.) Blizu Marzilje usmrtil se je na svojem posestvu milijonar Semana, ki je bil pravi čudak. Dal si je napraviti bogato okičeno rakev, v kateri je imel vse udobnosti in ki je bila tudi razsvetljena. V to rakev se je zaprl in se usmrtil s plinom prižganega oglja. Sluga našel ga je že mrtvega.

(Vojvodinja kot kravarica.) Vojvodinja Hamilton dala si je zgraditi v svoji palači v Londonu krasen — kravji hlev. Tam molze vsak dan svojo priljubljeno kravo in izdeluje surovo maslo. Pri molzenji ima visokorodna kravarica jako fine rokavice. Hlev je ves iz mramorja in je veljal ogromno denarjev.

(Maček v plinovi svetilnici.) Pred kratkim čuli so po Zrinjskem trgu v Zagrebu hodeči sprehajalci javkati mačka, katerega pa navzlic vsemu iskanju ni bilo moči najti. Slednjič se ozre nekdo proti plinovi svetilnici in tam zagleda res ubogo žival ter jo reši. Bržkone so ponočnjaki ubogega mačka zaprli v plinovo svetilko.

Za kratek čas.

Ker dobivajo vojaki vsako leto drugačno orožje, premišljuje vlada, kako bi porabila staro orožje, s katerim ne ve kam. Take zibel bi bile za našo dobo prav primerne in bi se dobro prodajale, davkoplačevalci bi pa tudi imeli prijeten spomin na plačane davke.

Loterijske srečke.

Dunaj, dne 24. marca: 56, 43, 88, 50, 51.
 Gradec, dne 24. marca: 90, 73, 53, 2, 5.

Tržne cene v Ljubljani dne 7. aprila t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	50	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež, "	5	60	Surovo maslo, "	—	75
Ječmen, "	6	—	Jajce, jedno	—	02
Oves, "	6	40	Mleko, liter	—	10
Ajda, "	7	30	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, "	5	—	Telečje	—	58
Koruza, "	5	—	Svinjsko	—	66
Krompir, "	1	78	Koštranovo	—	40
Leča, "	13	—	Pisaneec	—	70
Grah, "	13	—	Golob	—	18
Fižol, "	9	—	Slama, 100 kilo	—	303
Maslo, kgr.	1	—	Drva trda, 4 metr.	—	286
Mast, "	—	68	" mehka, 4 "	—	620
Špeh frišen	—	58			480

Na prodaj je

stroj za pletenje nogovic

jako dobro ohranjen in še več drugih stvari. Reflektantje naj se obrnejo do gospe **Antonije Kokalj v Kropi št. 96.** (9)

V vsakej fari in krajni občini postavlja se razumna, spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. — Pismo naj se pozveduje pod „201.191“, Gradec, poste restante. (5—4)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (3—5)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavoprsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Nebhcdno potrebna za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava

z ukusom bobove kave.

Ta kava ima zase nedoseženo prednost, da se zamore odreči kvarnemu uživanju nemešane ali z surogati mešane bobove kave in da je moč prirediti mnogo **sladnejšo**, poleg tega **zdravejšo** in **težnejšo** kavo. — **Neprekošana kot primesek k navadni bobovi kavi.** (38—10)

Priporoča se zlasti za gospé otroke in bolnike.

Osobito se je čuvati slabih posnemovanj.

Dobiva se povsod

1/2 kile po 25 kr.

Seb. Kneipp

Dober zaslužek
odpre se s 1. aprilom t. l. inteligentnim, slovenske pisave dobro zmožnim in delalnim osebam, ki bi se hotele posvetiti važnej narodno gospodarske stroki.
Ponudbe pošiljajo naj se v zaprtih pismih z napisom „**Dober zaslužek**“, poste restante v Ljubljano. (8—2)

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (2—6)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigljava opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.